

§5. Dấu hiệu nhận biết tiếp tuyến của đường tròn

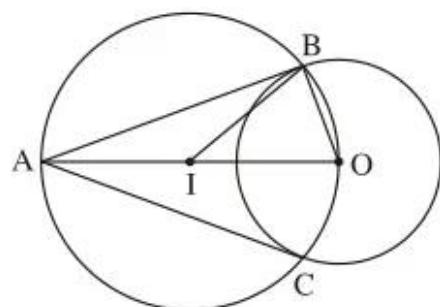
42. (h.115)

Cách dựng

- Dựng I là trung điểm của AO.
- Dựng đường tròn ($I ; IO$), đường tròn (I) cắt đường tròn (O) tại B và C.
- Kẻ các đoạn thẳng AB, AC.

Chứng minh

Tam giác ABO nội tiếp đường tròn
đường kính AO nên $\widehat{ABO} = 90^\circ$.

Hình 115

AB vuông góc với OB tại B nên AB là tiếp tuyến của đường tròn (O).

Tương tự, AC là tiếp tuyến của đường tròn (O).

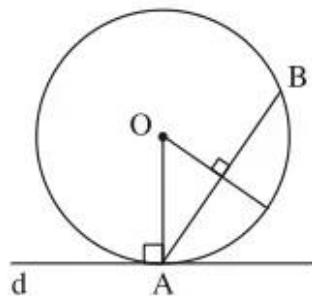
43. (h.116)

Phân tích. Giả sử đã dựng được đường tròn (O) đi qua A, B và tiếp xúc với d . Khi đó (O) phải tiếp xúc với d tại A .

(O) đi qua A và B nên O nằm trên đường trung trực của AB .

(O) tiếp xúc với d tại A nên O nằm trên đường vuông góc với d tại A .

Học sinh tự trình bày phần *Cách dựng và Chứng minh*.

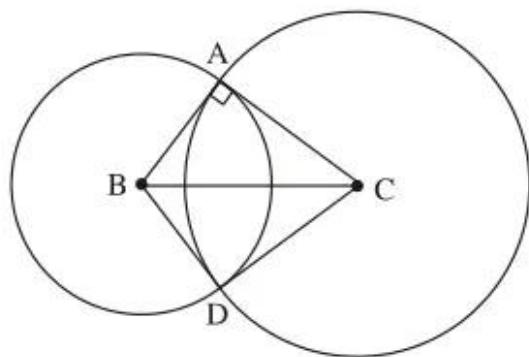
Hình 116

44. (h.117)

$$\Delta ABC = \Delta DBC \text{ (c.c.c)} \Rightarrow \hat{A} = \hat{D}.$$

Do $\hat{A} = 90^\circ$ nên $\hat{D} = 90^\circ$.

CD vuông góc với bán kính BD tại D nên CD là tiếp tuyến của đường tròn (B).

Hình 117

45. (h.118)

a) $OE = OA = OH$ nên E nằm trên đường tròn (O) có đường kính AH .

b) Tam giác BEC vuông có ED là đường trung tuyến ứng với cạnh huyền, nên $ED = DB$, suy ra

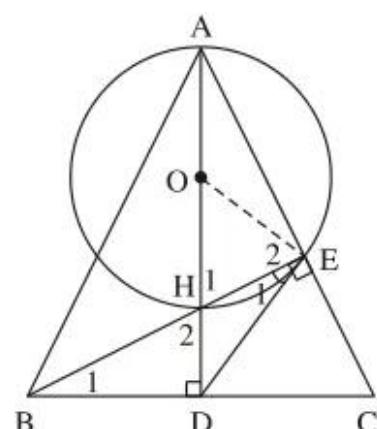
$$\hat{E}_1 = \hat{B}_1. \quad (1)$$

$$\text{Ta lại có } \hat{E}_2 = \hat{H}_1 = \hat{H}_2. \quad (2)$$

Từ (1) và (2) suy ra

$$\hat{E}_1 + \hat{E}_2 = \hat{B}_1 + \hat{H}_2 = 90^\circ.$$

DE vuông góc với bán kính OE tại E nên DE là tiếp tuyến của đường tròn (O).

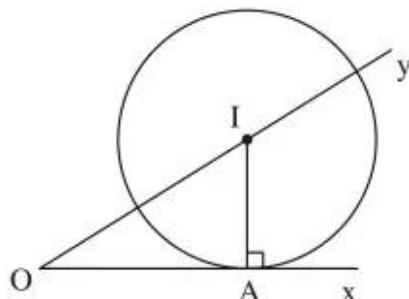
Hình 118

46. (h.119)

Cách dựng

- Dựng đường vuông góc với Ox tại A , cắt tia Oy ở I .
- Dựng đường tròn ($I ; IA$).

Học sinh tự chứng minh.

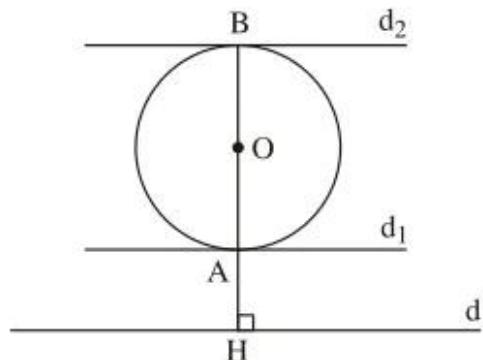

Hình 119

47. (h.120)

Cách dựng

- Dựng $OH \perp d$, cắt (O) tại A và B .
  - Dựng d_1 đi qua A và vuông góc với OA .
  - Dựng d_2 đi qua B và vuông góc với OB .
- Ta có d_1 và d_2 là các tiếp tuyến phải dựng.
Học sinh tự chứng minh.

Hình 120

Bài tập bổ sung

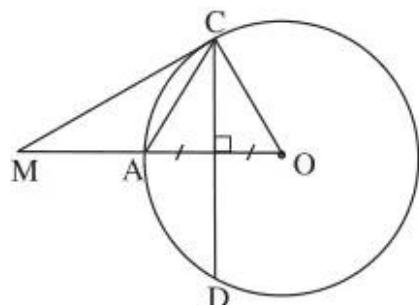
5.1. a) Đúng ; b) Sai.

5.2. (h.bs.32) CD là đường trung trực của OA nên $CA = CO$.

Suy ra $CA = CO = AO = AM$.

Do đó $\widehat{MCO} = 90^\circ$.

Vậy MC là tiếp tuyến của đường tròn (O).

Hình bs. 32